

RECEIVED

P L B

1

MAY 23 1983

Adelaidės
Lietuvių

ŽINIOS

Registered by Australia Post Publication No. SBH0561

Nr. 11 (573)

Adelaidė, 22.5.83

XXIV metai

ROMO KALANTOS AUKOS PRASMĖ

Šiomis dienomis prisimename ir paminime įvyki, kai prieš vienuoliką metų Vakarų pasaulį pasiekė skaudi žinia, kad 1972 m. gegužės 14 d., protestuodamas prieš Lietuvos okupaciją, Kauno miesto sode, prie valstybinio teatro rūmų susidegino jaunas studentas Romas Kalanta.

Iš liepsnų sklindantis jo balsas šaukė "Laisvės Lietuvai!" Siurpulingas jo balso aidas nuškambėjo visuose Lietuvos kampeliuose, pasiekdamas net užjūriuose gyvenančius tautiečius. Lietuvoje tuo metu, reikalaujant laisvės, įvyko ir daugiau susideginimų. Taip pat vyko didžiulės demonstracijos, kurias okupantai žiauriomis priemonėmis tramdė. Į visą tai atkreipė dėmesį pasaulio žinių agentūros, plačiai pavaizduodamos kaip Lietuvos gyventojai trokšta laisvės, dėl jos kovoja ir herojiškai aukojasi.

Apie Romo Kalantos ir kitų susideginusių aukos prasmę lietuvių tautai taip išsireiškė okupuotą Lietuvą apleidęs J. Jurašas: "... Dvasia, kuri po tiek metų slopinimo atrodo jau sužlugdyta, pasirodė gyva. Nežinai pro kuri plyšį, kaip garo katilas ji prasiverš. Tai parakas! Kas apskaičiuos, kiek tai turėjo reikšmės visam lietuviškam jaunimui..." Ir tikrai tą reikšmę jaučiame. Metai iš metų mus pasiekia įvairiausios žinios apie Lietuvos gyventojų, ypač jaunosios kartos, laisvės siekimo pastangas, apie jų lietuviškos dvasios gyvumą. Ir užsienio lietuvių jaunimo tautinės dvasios gyvumas klesti. Nepaisant senosios kartos susiskaldymų ir kivirčų, išsivijęs jaunimas veikia per savo organizacijas ir spaudą, rengia susirinkimus, kongresus, siekdamas lietuviškumo išlaikymo ir Lietuvai laisvės atgavimo.

MOTINOS DIENA ADELAIDEJE

Gegužės 8 d., esant gražiam orui, jau iš ankstyvo ryto buvo pastebėtas didesnis judėjimas gatvėse, skubėjimas su gėlėmis pas savo mamytės ir močiutes, nes ta diena buvo skirta jų pagerbimui.

Po pamaldų šv. Kazimiero bažnyčioje, pagerinti pietūs buvo paruošti L.K. Centre ir Lietuvių Namuose, kur šeimos su savo motinomis galėjo papietauti.

Po pietų Lietuvių Namuose įvyko Motinos dienos minėjimas, kurį atidarė PALM Draugijos "Moterų Sekcija" vicepirmininkė M. Petkūnienė, pakviesdama tarti žodį ALB Adelaidės Apylinkės Valdybos pirmininką C. Zamoiskį. Taip pat motinas sveikino ir svečias kun. J. Petraitis.

Po to, vadovavimą perėmė ALB Savaitgalio Mokyklos vedėjas V. Statnickas, pranešdamas, kad programą išpildys mokyklos mokiniai, o ją pranešinės D. Paškevičius.

Programoje įvairių skyrių mažieji mokinukai, grupėmis ir pavieniui, išreiškė meilę savo mamytėms deklamavimu, dainavimu ir tautiniais šokiais. Mamytėms skirtus savo kūrybos rašinėlius skaitė D. Pociūtė ir B. Stalbaitė. Muzikos mokinės I. Dumčiūtė ir D. Pociūtė paskambino pianinu. Mažasis J. Pocius, jo tėveliui J. Pociui akomponuojant gitara, pagrojo smuiku. Vėliau prisijungė ir mama su smuiku, taip kad išėjo visas koncertas. Dalyviai gana šiltai priėmė šią muzikalinę šeimą.

Pabaigoje PALM D-jos "Moterų Sekcija" pirmininkė R. Bajorūnienė padėkojo programos išpildytojams ir pakvietė visus vaišintis kava su pyragais.

Pažymėtina, kad Motinos diena buvo paminėta ir šeštadieninėje lietuvių radijo programoje. Ta proga idomią ir gerai paruoštą paskaitą skaitė V. Neverauskas.

S V E I K I N I M A S

Nuoširdžiai sveikiname Adelaidės Lietuvių Sąjungos Amžinąjį Nari Joną Zakarevičių 75 metų amžiaus sukaktyje ir linkime kuo sveikiausių, gražiausių ir ilgiausių metų!

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba

3
 "Š I U P I N Y S" S C E N O J E

Jau daug metų Adelaidės Lietuvių Katalikių Moterų Draugija ruošia adelaidiškiams įvairios, daugiausia linksmos, nuotaikos "šiupinius". Šie "šiupiniai", panašiai kaip daugiatomiai leidiniai, yra kruopščiai ženklinami skaičiais, tur būt, kad, laikui bėgant ir senatvei artėjant, o tuo pačiu ir atminčiai silpnėjant, nebūtų bent vienas iš jų užmirštas ar praleistas iš istorijos. Šiemetinis "šiupinys", paženklintas 23-čiuoju numeriu, kurį režisavo ir kuriam reikalingas dekoracijas paruošė Vytautas Opulskis, buvo pateiktas L.K. Centre gausiai susirinkusiems tautiečiams balandžio 30 d.

Šiupinio atidarymas buvo savotiškas. Šviestų prietemoje pasirodė scenoje "tradicinis" juodas katilas, o kur katilas, ten gali būti ir pragaras... Taip čia ir buvo pavaizduota. Prie didelio rašomojo stalo sėdėjo senas prityręs velnias (A. Gutis) ir du jauni išsimylėję velniukai (R. Pranckūnaitė ir A. Petrikas). Atrodė, kaip ant žemės, taip ir pragare, senam velniui nelengva buvo susitvarkyti su jaunimu - neklauso, neparūpina katilui kuro, neturi laiko, vis užimti savais "niekais". Na, ir graži buvo ta velniūkštė (R. Pranckūnaitė)! Daugiau panaši į angelą, negu į velnią - rausvo šydo apsiaustu prisidengusi, net ir ragiukai gražiai derinosi prie jos dailaus veiduko... Atskubėjus "šiupinio" vyriausiam direktoriui tvarkos daryti ir pradėjus katilą maišyti, pastebėta - katilas šaltas, nėra malkų...

Išskubėjus katilo personalui ieškoti kuro, į sceną įėjo "Nemuno Dukros" - A. Kaminskienė, S. Pusdešrienė ir B. Budrienė - ir, pianinu palydint D. Kaminskienei, romantiškai padainavo: S. Sižio "Sirdies dainą", B. Gorbulskio "Ateik į pasimatymą" ir A. Raudonikio "Ar žinai?"

Pr. Pusdešrio parašytame scenos vaizdelyje "Egzaminai", kurių išpildė B. Jonavičienė, A. Baltutytė, J. Neverauskas ir R. Šabeckis, buvo skeptiškai pažvelgta į tuos tėvus, kurie, užsiėmę savo kasdieniais reikalais, negali ar nenori pristatyti vaikų į lituanistines mokyklas.

V. Januliui paskaičius savo rašinėlį "Ramybės šodelis", sekė dainos - kupletai, pavadinti "Tarp eglučių". Šių dienų aktualijas vykusiai apdainavo: Pr. Duoba, V. Opulskis ir V. Vosylius, akordeonu palydint V. Nekrošiui.

4

Lietuvių radijo programų paruošimo problemas kėlė Pr. Pusdešrio scenos vaizdelis "O skambink per amžius", kurį išpildė: B. Jonavičienė, A. Kaminskienė, J. Neverauskas, V. Ratkevičius ir V. Straukas.

Antroje "Šiupinio" dalyje, J. Maželienė, akomponuojant R. Pranckūnaitei, padainavo solo: J. Karoso "Saulėlė raudona" ir liaudies dainas - "Sakė mane šiokia" ir "Saltyšius".

Labai linksmi žiūrovus nuteikė K. Ostrausko "Jūratė ir Kastytis", kurį meisteriškai išpildė A. Gutis (Kastytis) ir A. Petrikas (Jūratė).

Po nuotaikingo humoro sunku buvo pereiti į liūdną ištrauką iš okupuotoje Lietuvoje gyvenančio rašytojo V. Miľiūno pjesės "Narvas". Šis vaizdelis parodė klaikią realybę, kai į bet kurio Lietuvos gyventoją duris kiekvienu momentu gali pasibelsti slaptoji policija. Išpildė: A. Miľiauskienė, Br. Rainys ir S. Kubilius.

Tolimesnėje programoje savo kūrybos feljetoną "Nesėkmės diena" vaizdžiai perdavė autorius V. Baltutis.

"Šiupinys" baigėsi Pr. Pusdešrio parašytu gana linksmu scenos vaizdėliu "Vilniaus muitinėje", kurį išpildė A. Kaminskienė, A. Gutis ir A. Petrikas. Šiame vaidinime buvo pavaizduota su kokiais sunkumais susiduria lietuviai turistai, pereidami per sovietinę muitinę.

Tenka paminėti, kad visą "Šiupinio" programą vykusiai jungė V. Baltutis linksmomis anekdotais. Programos sujungime taip pat puikiai pasireiškė A. Gutis ir A. Petrikas, kurie savo natūralia vaidyba ir humoru (pirmoje dalyje apsirengę velniukais) linksmo žiūrovus visą vakarą. Scenos apšvietimu rūpinosi V. Vosylius, garsų efektai - S. Guščia.

Programai pasibaigus, padėkos žodį tarė A.L.K. Moterų D-jos pirmininkė T. Gasiūnienė. Režisieriui buvo įteikta dovanėlė, o visi scenos darbuotojai buvo pakviesti vaisėms.

(v.b.)

P A D Ė K A

Širdingai dėkoju už lankymą manęs ligoninėje kun. J. Petraičiui ir kitiems.

Juozas Norkūnas

R A M O V E N Ų D Ė M E S I U I

Š.m. birželio mėn. 5 d. LKVS "Ramovė" Adelaidės skyrius švenčia savo metinę įsikūrimo šventę.

Minėjimo tvarka:-

11 val. ramovėnai su vėliava dalyvauja šv. Kazimiero bažnyčioje pamaldose. Sv. Mišios aukojamos už mirusius "Ramovės" narius.

12.30 val. Lietuvių Namų salėje iškilmingi pietūs.

Norintieji dalyvauti minėjimo pietuose, prašomi iki gegužės 29 d. užsirašyti pas valdybos narius, įmokant asmeniui 5 dol.

Kviečiame visus ramovėnus su šeimomis ir svečiais dalyvauti minėjimo pietuose, kur galėsime praleisti popietę draugiškoj ir pakilioj nuotaikoj.

LKVS "Ramovės" Valdyba

ALSK "VYTIS" VALDYBOS PRANEŠIMAIPIETŪS IR SUSIRINKIMAS

Š.m. gegužės 22 d., sekmadienį, sporto klubo Parengimų Komitetas gamina labai skanius pietus, kurių pasirinkime rasite ir cepelinus.

Visi maloniai kviečiami gardžiai papietauti, o paskui dalyvauti metiniame sporto klubo susirinkime.

P A D Ė K A

Labai nuoširdžią padėką reiškiame mūsų mieliems rėmėjams, kurie pinigais aukojo sporto klubui: J. Abukevičius \$68.00, S. Visockis \$25.00, K. Strimaitis \$20.00, dr. A. Petrėnas \$20.00, A. Morkūnas \$20.00, D. Kalikas \$20.00, A. Remeikis \$10.00, V.T. Vosyliai \$10.00, J. Storpirstis \$10.00, A. Gudelis \$5.00.

Ypatinga padėka p.p. V. Stalbams už leidimą pasinaudoti jų gražia sodyba rengiant sporto klubo iešminę.

- Primename mieliems tautiečiams ir bičiuliams, kad metų laike didžiausias sportininkų Vardinių Balius jau ne per toliausiai. Baliui užsakytas puikus orkestras. Platesnę balius informaciją patieksime sekančiuose Adel. Liet. Zinių numeriuose.

ALSK "Vytis" Valdyba

MOKSLO KELIU

Sužinojome, kad gegužės 5 d. Adelaidės Universitetas iškilmingose ceremonijose suteikė mokslo laipsnius ir dviems lietuviams: Pauliui Dundai ir Algiui Vieraičiui.

Paulius Dunda, specializavęsis matematikos ir kompiuterių srityje, baigė Adelaidės Universitetą Bachelor of Science laipsniu. Jis jau gavo tarnybą nedidelėje kompiuterių firmoje Adelaidėje. Jis taip pat pasižymi lietuviškoje veikloje: priklauso Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungai ir dirba Adelaidės skyriaus valdyboje, vadovauja jaunimo teatrui ir yra Adelaidės Lietuvių Sąjungos narys.

Algis Vieraitis baigė Adelaidės Universitetą Bachelor of Engineering Honours laipsniu ir gavo tarnybą ESSO firmoje Viktorijoje. Jis yra pasireiškęs jaunimo lietuviškoje veikloje, pasižymėdamas kaip geras sportininkas - krepšininkas.

Sveikiname jaunus akademikus ir linkime jiems kuo geriausios sėkmės gyvenime ir darbuose!

P.S. Žinantieji apie lietuvius šiemet baigusius mokslus maloniai prašomi pranešti "A.L. Žinių" redakcijai.

APIE MUS PAČIUS

- Algis Šėkas, gyvenęs Los Angeles, J.A.V., praėjusį savaitgalį svečiavosi Adelaidėje. Lydimas savo giminaitės J. Lelytės, gegužės 7 d. jis apsilankė sportininkų surengtoje sėkmingoje iešminėje, susipažino su į Ameriką vykstančiais rinktinės sportininkais, pažadėdamas juos pasitikti ir išlydėti iš Los Angeles, nes ten jis vadovauja lietuvių sporto klubui ir rūpinsis Australijos lietuvių sportininkų apgyvendinimu.

Algis Šėkas nėra svetimas adelaidiškiams. 1950 m. jis žaidė pirmoje Adelaidės "Vyčic" krepšinio komandoje. Vėliau jis išvyko į Melbourną, o iš ten į Los Angeles ir visur neapleidžia sporto.

- Dailininkas Vytas ir Jane Kapočiūnai balandžio 10 d. sulaukė pirmojo sūnaus James Vyto. Sveikiname laimingus tėvus.

- Gegužės 4 d. mirė Jonas Rymėnas. Palaidotas gegužės 6 d. Enfield kapinėse. Amžina atilsis!

L.A.S. P R A N E Š I M A I

- Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Adelaidės Skyrius birželio 11 d. (šeštadienį), 6.30 val. vak. Lietuvių Namuose ruošia prof. A. Voldemaro šimto metų nuo jo gimimo dienos minėjimą ir vakarienę. Prašome visus narius ir prijaučiančius, norinčius dalyvauti šioje vakarienėje, užsirašyti iki birželio 5 dienos pas Valdybos narius: V. Stalba, tel. 356-9638; J. Jaruševičius, tel. 261-9319; P. Šatkus, tel. 473-597.

- Tuo pačiu norime pranešti, kad sekančią dieną, birželio 12 d. (sekmadienį), 2 val. po pietų Lietuvių Namuose bus politinis pusvalandis. Prelegentas J.P. Kedys iš Sydnejaus. Įėjimas nemokamas.

- Padėka. Dėkojame p. J. Zakarevičiui už \$20.00 auką.

L.A.S. Skyriaus Valdyba

J.J. BAČIŪNO VARDŲ BIBLIOTEKOS IR SPAUDOS KIOSKO
P R A N E Š I M A I

Gauta naujos knygos:

1. Gyvenimas Okupuotoje Lietuvoje - G. Tautvytis	\$11.50
2. Beragio ožio metai, romanas - K. Barėnas	\$13.00

Bibliotekai aukojo po \$10.00: A. Morkūnas ir I. Dapšys ir \$5.00 P. Dunda.

Nuoširdi padėka aukotojams.

Bibliotekos Vadovybė

PIETŲ GAMINIMO KALENDORIAUS SUDARYMAS

Pranešame visoms Adelaidės lietuvių organizacijų vadovybėms, kad yra sudaromas pietų gaminimo Lietuvių Namuose kalendorius antram šių metų pusmečiui, t.y. nuo liepos mėnesio pradžios iki gruodžio mėnesio pabaigos.

Organizacijos, norinčios sekmadieniais gaminti pietus Lietuvių Namuose, prašomos nedelsiant užsirašyti pas Lietuvių Namų administratorių p. P. Andrijaitį.

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba

PRAŠOME ATSILYGINTI UŽ "ADELAIDĖS LIETUVIŲ ŽINIAS"

AR JAU PAREMEI AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠČIOI Š L E I D I M Ą ?

AL Metraščio paruošimas spaudai sklandžiai vyksta ir tikimės, kad metraštis pasieks visus prenumeratorius ir rėmėjus dar šiais metais. Malonu pranešti, kad šiuo metu už prenumeratą jau yra surinkta virš \$7000. Kaip žinote, šios sumos metraščio išleidimui nepakanka. Todėl kviečiame visus Australijos lietuvius AL Metraštį iš anksto užsakyti ir paremti jo išleidimą; tai yra mūsų visų bendra pareiga.

AL Metraščio išleidimą galima paremti, pasinaudojant viena iš šių trijų sąlygų:

Iš anksto užsiprenumeruoti	\$25.00
Garbės prenumerata	50.00
Rėmėjo prenumerata	100.00

Visų iš anksto užsiprenumeravusių pavardės bus atspausdintos metraštyje, o rėmėjų - nuotrauka ir keletas sakinių apie jį.

AL Metraštį galima užsiprenumeruoti:

- ADELAIDĖJE - Lietuvių Namų bibliotekoje,
- MELBOURNE - Lietuvių Namų klube, pas Juozą Krikščiuoną,
- SYDNEJUJE - Talkos raštinėje arba Spaudos kioske.

Mažesnėse apylinkėse ir seniūnijose prašome kreiptis į apylinkės valdybas arba seniūnus, arba tiesiog į AL Metraščio Išleidimo Komisiją:

V. Baltutis,
1 Belinda Street,
EVANDALE, S.A. 5069.

Čekius, pašto perlaidas prašome išrašyti: AUSTRALIAN LITHUANIAN CHRONICLE vardu.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠČIO IŠLEIDIMO KOMISIJA

ALB SAVAITGALIO MOKYKLOS PRANEŠIMAS

Ši šeštadieni, t.y. gegužės 21 d., Adelaidės ALB Savaitgalio Mokykloje pamokų nebus (atostogos).

Mokyklos Vedėjas

9
DĖL ŽODŽIO "ETHNIC" NAUDOJIMO

Opozicijos (shadow) ministeris etniniams reikalams Hon. Murray Hill, M.L.C., Pietų Australijos Parlamente kritikavo labai jau prigijusį žodį "ethnic" ir siūlė nenaudoti jo tokia prasme, kaip jis per paskutinį dešimtmetį yra pritaikomas daugeliui Australijos gyventojų.

Savo kalboje Hon. M. Hill pareiškė, kad šis žodis, kilęs iš graikų "ethnikos" - pagonis, dabar plačiai naudojamas Australijoje, apibūdinant rasę ar bendruomenės narius, kada nors atkeliavusius į šį kraštą, arba jų palikuonis, kurių gimtoji kalba nėra anglų kalba. Kadangi anglų imigrantai nevardinami etnikais, tai kitų Australijos gyventojų, kilusių iš ne angliškai kalbančių kraštų, vadinimas etnikais yra jų pravardžiavimas, panašiai kaip 1949 m. tokių ateivių vadinimas "Balts", 1960 m. - "New Australians" ir t.t.

"Šis žodis turi savyje, tam tikru laipsniu, niekinamąją prasmę (stigmą), kurios atvykėliai nėra užsitarnavę. Tikrai, pažvelgus į jų įnašus Australijos ekonominiam, kultūriniam ir socialiniam gerbūviui, jie verti pagyrimo ir jų buvimo komplimentinio pripažinimo, bet ne pažeminančios etiketės."

"Aš manau, kad naujai atvykusieji turėtų būti vadinami imigrantais iki priima Australijos pilietybę, tada jie yra australai ir vadintini australais. Jei kai kurios bendruomenės norėtų išlaikyti tam tikrą jų kilmės paminėjimą, tada, aš manau, tokie pavadinimai, kaip Australijos graikai, Australijos italai ar Australijos latviai, turėtų būti naudojami. Protingi žmonės neprieštarautų tam."

"Todėl, turiu vilti, kad suinteresuotieji šiuo reikalu toliau tęs diskusijas ir padėtų svarstymus bendruomenėje. Aš žvelgiu į tą dieną, kada žodis "ethnic" nebus daugiau naudojamas nuvalkiota ir pikta prasme, kaip buvo per paskutinį dešimtmetį." (Ištraukos iš š.m. kovo 23 d. Legislative Council užrašų).

Sutinkant su šiuo Hon. Murray Hill pareiškimu, tenka pastebėti, kad mes, šiame krašte gyvenantieji lietuviai, jau 1929 m. buvome įsteigę Australijos Lietuvių Draugiją ir nuo 1950 m. esame sudarę Australijos Lietuvių Bendruomenę. Mes save vadiname lietuviais arba Australijos lietuviais, tik federalinės ir vietinės valdžios įstaigos, o jų įtakoje ir kiti, mus pravardžiuoja etnikais.

(p.b.)

POEZIJOS KNYGOS "PRISIMINIMŲ INKARAI" PRISTATYMAS

Pranešame gerbiamų tautiečių žiniai, kad š.m. gegužės mėn. 28 d., šeštadienį, 7 val. vak. Lietuvių Namuose yra ruošiamas Lidijos Simkutės antrosios poezijos knygos "Prisiminimų Inkarai" pristatymas.

Suinteresuotus maloniai kviečiame dalyvauti knygos pristatyme.

J. Bačiūno vardo Bibliotekos Darbuotojai

A.L. S-GOS NARIO MOKESTIS IR AUKOS LIETUVIŲ NAMAMS

\$12.00 - J. Kalendra; po \$6.00 - B. Jonavičienė, J. Jonavičius, T. Kašauskas, R. Macpanas, J. Miliauskas, J. Pauliukevičius.

PRENUMERATA, SKELBIMŲ MOKESTIS IR AUKOS "A.L. ŽINIOMS"

\$20.00 - V. Starinskas; \$14.00 - S. Dryža; po \$10.00 - J. Abukevičius, P. Kalvaitienė (JAV), J. Langevičius; \$8.00 - J. Kalendra; po \$7.00 - J. Jonavičius, T. Kašauskas, Jz. Lapšys, R. Macpanas, J. Miliauskas, J. Pauliukevičius; \$6.00 - J. Storpirstis; \$5.00 - J. Norkūnas.

Visiems nuoširdžiai dėkoja

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba

"VYTIS" QUIZ

22 tr. I - Nr. 10, II - Nr. 33, III - Nr. 48

23 tr. I - Nr. 54, II - Nr. 5, III - Nr. 77.

Medžiagą sekančiam A.L. Žinių numeriui prašome pristatyti Redakcijai į namus iki penktadienio, gegužės 27 d.

Prenumerata \$7.00 metams; mokestis už padėkas, užuojautas, sveikinimus ir skelbimus nuo \$5.00 iki \$20.00.

Redakcija: P. Bielskis
58 Marlborough Street,
MALVERN, S.A. 5061 Tel. 271 7257

Administracija: Lithuanian House
6 Eastry Street, Norwood, S.A. 5067
Tel. 42 1074